

Een schijnzwerm, teneinde een oude moeder kwijt te raken?

In het nabije verleden is in deze rubriek al enkele malen duidelijk geworden dat, in het geval van een zwerm, niet de (oude) moeder, maar het volk het initiatief neemt. En verder dat een zwermend volk lang niet altijd 'elegant' met zijn oude moeder omgaat. Zelf zag ik twee jaar geleden iets, waarbij het erop leek dat het volk het zwermen gebruikte als een schijn- manoeuvre om zich te ontdoen van de oude moeder.

20 mei 2001

Rond het middaguur kwam er een voorzwerm af. Opvallend was wel dat de zwerm tamelijk klein was voor een voorzwerm en ook duurde het vrij lang voordat de bijen begonnen te clusteren rond een tak. En voordat er daadwerkelijk een tros was gevormd, begonnen de bijen terug te vliegen naar de kast waar ze een half uur eerder waren uitgekomen. Onder massaal stertsen tegen de voorzijde trok de hele stoet geleidelijk aan weer naar binnen. Alleen onder aan de vliegplank bleef een klein kluitje hangen. Toen ik dat kleine klompje bijen uiteindelijk toch maar schepte, bleek de koningin er in rond te lopen. Maar haar aantrekkingskracht op de bijen had ze blijkbaar verloren. Al snel begonnen de bijen weer terug te vliegen uit de schepkorf (die stond inmiddels zo'n tien meter van de kast) naar de oorspronkelijke kast. De moeder bleef uiteindelijk moederziel alleen achter. Ze liep enige tijd verdwaasd rond en koos uiteindelijk ook maar het luchtruim. Waarheen? Vermoedelijk niet terug naar de oude kast. Althans, ik heb haar daar niet naar binnen zien gaan.

En het volk? Dat had blijkbaar zijn zin. Het was mooi van de oude moeder afgekomen (die was vier jaar oud) en kon binnenkort met een jonge beginnen. Negen dagen later kwam er een nazwerm af. Aan de ene kant een logisch vervolg, maar anderzijds had het me niets verbaasd wanneer het volk zou hebben gekozen voor een 'stille verjonging'. En wel om de volgende reden: een week voordat de voorzwerm afkwam (of is het beter om het merkwaardige gebeuren een schijnzwerm te noemen?), was al wel duidelijk dat het volk iets van plan was. Er waren drie moerdoppen aanwezig, alle belegd. Maar daarnaast was het volk nog volop bezig om fijn werk te bouwen. Totaal geen darrenraat, ook niet op het bouwraam. Op dat moment deed de situatie mij eerder denken aan een

stille moederwisseling. Alleen was aan het leggen van de moeder nog niet te zien dat er iets aan haperde. Ze wist nog altijd grote, aaneengesloten plakken met eitjes te produceren.

De enige reden om toch te denken dat er een zwerm op komst was, was de tijd van het jaar, en het feit dat het altijd al een zwermlustig moertje was geweest. Toen ik haar twee jaar geleden voor het eerst zag, in de voorzomer van 1999, was dat ook in een zwerm. In een boomtak langs de weg, vlak bij de imkerij van een Buckfastteler. Maar die wilde het volk niet terug, onder het motto: volken die zwermen, daar ga ik niet mee door.

Gelet op de kleur van de koningin, was die uit 1997.

In de daaropvolgende winter had baldadigheid bijna tot een fatale afloop geleid: de kast lag op een gegeven moment onderste boven met de bakken van elkaar. In het voorjaar van 2000 resteerde er nog maar een klein kluitje bijen, ter grootte van een vuist. Maar het volk redde het toch en groeide in de zomer weer uit tot een redelijke grootte. En, zowaar, eind juli kwam er toch nog een (klein) voorzwermpje af. En het was dat voorzwermpje, dat in mei 2001 die merkwaardige zwerm zou produceren.

In het voorjaar van 2001 was de ontwikkeling, ondanks het aanvankelijk koele weer, toch betrekkelijk snel: half april waren er nog maar drie combiramen bezet, een maand later waren het er acht. En, zoals gezegd, half mei werd er nog volop fijn werk gebouwd. En dat kon ook nog. Er was nog genoeg ruimte in de 11-raams kast. Zoals al gezegd: totaal geen darrenraat, en toch die enkele belegde moerdop en het merkwaardige vervolg.

De vraag die zich opdringt, is: wat kan de reden zijn voor deze merkwaardige gang van zaken?

Ad Vermaas, Hoogeveen